

Írta: Herczog Mária

Lehetséges kiutak

A segítő szakemberek képzéséről

A gyermekvédelem megújulásának egyik alapkérdése, hogy kik és mennyiben tekinthetők szakembernek e területen. Magyarországon az elmúlt évtizedekben ideológiai, politikai okokból a pedagógus szakma vált meghatározóvá, a nemzetközi gyakorlatban elterjedt szociális munkás, szociálpedagógus szakmák gyors térhódításával szemben. Az intézményes gyermekvédelemben a képesítési előírások a pedagógusi végzettséget követelték meg, az iskolában a gyermekvédelem helye és lehetőségei soha nem voltak tisztázottak, a védőnőknek – noha hagyományosan szociális, gondozási feladatokat is el kellett látniuk – nem volt egyértelmű a szerepük, különösen az egészségügybe tagoltságuk és kompetenciahatárak kijelölhetlensége miatt. Az igazgatásban a gyámügyi munka jogi képzettséget tételezett fel, ami a hatósági jellegét erősítette. A megelőzés és a területi gondozás sokáig csak elvben szerepelt a tevékenységek körében, és a létrehozott nevelési tanácsadó hálózat is elsősorban pedagógusokra támaszkodott (a pszichológusok mellett). Csak az 1980-as évek második felében indul meg a szociális munkás képzés a már régóta, több helyen és szinten megfogalmazódó igények hatására, de azóta is eldöntetlen – sok más terület mellett a gyermekvédelemben is! – pontos helye, funkciója és együttélése a többi segítő szakmával.

Ennek döntően az az oka, hogy a képzés megindulását megelőzően, de azt követően sem került sor a szociális szféra rendszerszemléletű áttekintésére, a szakmai és kompetenciahatárok kijelölésére, az együttműködés lehetséges és kötelező érvényű kereteinek meghatározására.

A segítség természete és iránya, foka sem tisztázott, és ez döntően befolyásolja a végzett tevékenységet. Az önhibás, felkészületlen, irányításra szoruló családoktól és családtagoktól hosszú út vezet a partneri, legalább szándék szerint egyenrangú kapcsolatot és igényeit, vágyait megfogalmazni tudó kliensig, ahogy az őt „nevelni” akaró, felette álló és tájékozottabb szakembertől az elfogadó és megoldást közösen kereső profiig is. A magyar közgondolkodásba, és hagyományokba nehezen illeszkedik az a megoldás orientált szemlélet, amelyben nincs egyetlen helyes út, hanem lehetséges kiutak vannak. A gyermekvédelem oktatása, a jól képzett gyermekvédelmi szakemberek – törvény által garantált – alkalmazása hosszú folyamat. Szándékaink szerint e lapszámunkban bemutatjuk a jelenlegi képzésben termelődő kérdéseket és válaszokat, de távolról sem tartjuk ezt az összeállítást teljesnek, és időről, időre vissza fogunk térni erre a témakörre – kérve minden szakembert és kollégát, hogy tapasztalataikról, gondolataikról, a javasolt megoldásokról fogalmazott észrevételeiket, hozzászólásaikat küldjék el lapunk címére.